

'Zoeken naar juiste vorm is fijn'

Een recensent noemde de roman 'Een klein leven' van Hanya Yanagihara 'borderline slachtofferporno'. Acteur Maarten Heijmans kan zich daar wel iets bij voorstellen. „Je kunt het zien als een soort ode aan het slachtofferchap. Maar als je bereid bent erin mee te gaan, dan is het wel dege-lijk een heel mooi boek.” Dat boek van bijna 800 pagina's wordt nu op de planken gezet door Internationaal Theater Amsterdam (voorheen Toneelgroep Amsterdam en stadsschouwburg Amsterdam) met Heijmans in de rol van Willem. Het is voor Maarten Heijmans (1983, Zuidoostbeemster) zijn eerste rol als lid van het vaste ensemble van ITA. Hij is blij met die plek. „Ik heb in een interview wel eens gezegd dat het voelt als mogen spelen bij Ajax. Het is ook wel eens lastig. Je komt als nieuwkomer in een geöliede machine waar iedereen zijn functie en plek al kent. Dat is fijn, maar ook best spannend. Er heerst een bepaalde cultuur, iedereen heeft zijn eigen draai al gevonden en jij moet die nog zoeken. Maar ik ben heel fijn ontvangen. En helemaal nieuw is het natuurlijk niet voor me. Ik speelde eerder al mee als gastacteur in twee andere producties van het ensemble, in 'Ibsen huis' en in 'Maria Stuart'”

Voor zijn rol als Sebastiaan in 'Ibsen huis' in regie van Simon Stone ontving hij in september 2017 de Arlecchino, de prijs voor de beste ondersteunende rol van seizoen 2016/2017. Deze voorstelling is

komend seizoen ook weer een aantal malen te zien in het ITA. „Het werken met Simon Stone is totaal anders dan met Ivo van Hove, die 'Een klein leven' maakt. Stone schrijft tijdens het repetitieproces, geeft zijn acteurs veel vrijheid. Terwijl Van Hove meteen tijdens de eerste lezing al het hele script op tafel legt. Maar dat wil zeker niet zeggen dat je bij Van Hove als acteur minder eigen inbreng hebt of dat er geen scriptwijzigingen kunnen voorkomen. Het is nog steeds veel zoeken, het is een ander soort vrijheid die je krijgt.”

Enige scepsis

'Een klein leven' gaat over een levenslange vriendschap van vier mannen van wie er eentje, Jude, door een jeugd vol misbruik en mishandeling psychisch en lichamelijk beschadigd is. Heijmans las het boek pas toen duidelijk was dat het voor toneel bewerkt zou worden. „Ik begon er met enige scepsis aan, zo van: nou, maar eens afwachten of het echt zo goed is als veel mensen roepen. Maar ik was al heel snel volkomen om. Het is spannend en je leert vier mensen héél goed kennen. Ik kan me wel voorstellen dat het heftige reacties oproept, van zowel voor- als tegenstanders. Maar mij overtuigde het absoluut.”

Een boek op de planken zetten is geen kwestie van alles een op een overzetten. „Ik dacht in het begin dat alles hetzelfde als in het boek zou zijn, maar dat is zeker niet het geval. Het heeft een echt andere vorm gekregen. Het lezen van het boek kost minstens twintig uur en je leert de vier hoofdpersonen daarbij in al hun aspecten kennen.

Op toneel moet je je op een andere manier tot de personages verhouden. Het is geen kwestie van inkorten, maar juist van de vraag: wat komt erbij? Natuurlijk zijn er complete passages geschrapt, maar juist daardoor heb je andere middelen nodig om de karakters en emoties van je personages te tonen.”

Mooi personage

Heijmans noemt zijn personage Willem 'een ontzettend moeilijke rol', maar ook 'een heel mooi personage'. „Ik ga altijd op zoek naar overeenkomsten, dingen die ik herken. Dat was bij Willem niet zo heel moeilijk, hij is ook acteur, net als ik. Maar er zitten natuurlijk nog veel meer kanten aan iemand. Als ik eenmaal het gevoel begin te krijgen dat ik met mijn rol uit de voeten kan, is het heel fijn om dat verder op te bouwen.”

Een week voor de eerste try out is Heijmans nog volop bezig met dat opbouwen. „Er zal - ook na de eerste try outs - nog heel veel veranderen. Dat is altijd zo bij Van Hove. Maar uiteindelijk hakt hij knopen door. Lekker klooiën is fijn, maar soms is de harde hand van een regisseur ook heel prettig.”

Sonja de Jong

Maarten Heijmans speelt Willem in 'Een klein leven'

Toneel

'Een klein leven', door Internationaal Theater Amsterdam. Naar het gelijknamige boek van Hanya Yanagihara. Bewerking: Koen Tachelet. Regie: Ivo van Hove. Te zien in Internationaal Theater Amsterdam van 20 t/m 23/9, 26 t/m 29/9, 5 t/m 7/10, 18 t/m 20/4/2019, 23 t/m 28/4.
www.tga.nl/voorstellingen

Gesprek met Yanagihara

Op maandag 24 september wordt schrijfster Hanya Yanagihara in de ITA geïnterviewd door Nieuwsuur-verslaggever en voormalig VS-correspondent Eelco Bosch van Rosenthal. Het gesprek gaat onder meer over de collectie foto's die voor Yanagihara de inspiratie voor 'Een klein leven' vormden. Aanvang 19 uur.

Maarten Heijmans: „Ik ga altijd op zoek naar overeenkomsten, dingen die ik herken.” FOTO'S JAN VERSWEYVELD

Internationaal Theater Amsterdam brengt 'Een klein leven' op de planken.